

Вх. № 490/НО-05/14.06.2022 г.

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, д.в.м.

Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей при БАН

Върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Паразитология и хелминтология“, област на висше образование „Природни науки, математика и информатика“, професионално направление 4.3.

Биологически науки

Автор на дисертационния труд: Яна Димитрова Димитрова

Тема на дисертационния труд: „Таксономия и разпространение на цестодите по птици в Афротропическата зоогеографска област“

Научен ръководител: проф. дбн Бойко Б. Георгиев(ИБЕИ – БАН)

Научни консултанти: проф. Jean Mariaux (Природонаучен музей – Женева), доц. д-р Гергана Василева (ИБЕИ – БАН)

Цестодите са една от основните групи паразитни черви с космополитно разпространение. Изучаването им има не само фундаментално, но и важно здравно и стопанско значение. Предоставеният ми за становище дисертационен труд е фундаментална разработка, която разглежда таксономията и разпространението на цестоди по птици в Афротропическата зоогеографска област.

Дисертацията е представена на 278 страници и е структурирана по следния начин: увод, литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, обобщение и изводи, цитирана литература и декларация за оригиналност и достоверност.

Уводът много добре въвежда в темата на дисертацията. Няколко акцента в него обосновават необходимостта от такава разработка, а именно: видовото разнообразие на цестодите, паразитиращи по диви птици, е неравномерно изследвано в световен мащаб, като за Афротропическата област данните са фрагментарни и непълни; Африка се нарежда

на трето място сред континентите по видово разнообразие на птици; ранните изследвания върху цестодната фауна от птици на континентаса резултат главно от полеви орнитологични изследвания, като паразитологичните проучвания, базиращи се на тях, не съответстват по качество на съвременните таксономични стандарти.

Литературният обзор стартира с най-ранните изследвания в областта, датиращи още от XVIII век. Той е много изчерпателен, съдържа 376 заглавия, от които 58 на кирилица и 318 на латиница. Литературните данни са подредени в хронологичен ред и синтезирано сочат от кои части на Африка, в кои видове птици, кои цестоди са описани и какво е таксономичното им положение. Обзорът завършва с обобщение и шест извода, които потвърждават и допълват аргументите, посочени в увода, за нуждата от извършване на изследвания по избраната тема.

Целта на изследванията е ясно формулирана, като за изпълнението ѝ са поставени 4 задачи. Темата е разработена въз основа на богат набор от материали, събрани от 6 различни местообитания на птици в Република Габон и Федерална Република Етиопия. Изследвани са общо 299 броя птици от различни систематични групи и 235 екземпляра цестоди. Материалите са обработени чрез класически методи в лабораторни условия, при което докторантката е изготвила общо 214 микроскопски препарата от цестоди за морфологични проучвания. Яна Димитрова е овладяла много добре методите на работа, свидетелство за което е високото качество на постигнатите резултати.

Разделът “Резултати и обсъждане” на дисертацията е представен от 3 части, като първите две се отнасят до видовия състав, морфологията и таксономията на установените цестоди съответно в Република Габон и Федерална Република Етиопия. В тях са извършени подробни морфометрични описания на отделните таксони, като всяко описание е последвано от „Бележки“, в които резултатите са анализирани и дискутирани въз основа на наличните литературни данни. Изключително впечатление в този раздел правят рисунките, придружаващи описанията на видовете, които са с много високо качество. Третата част на раздела представя резултатите и дискусиата, касаещи трета и четвърта задача на дисертационния труд. В нея докторантката умело е обобщила данните от литературата и собствените си изследвания по отношение на видовия състав, разпространението и гостоприемниковия спектър на цестодите от птици в Афротропическата зоогеографска област.

Като цяло по темата е извършена огромна по количество работа, екстракта от която Яна Димитрова представя в 8 извода. Приносите на дисертационния труд са изцяло оригинални, с фундаментално значение за световната паразитология, сред които са обосноваването на два нови за науката рода и описанието на три нови за науката вида.

Авторефератът е написан на 33 страници, съответства на съдържанието на дисертационния труд и отразява най-важните акценти на разработката. По темата на дисертацията са публикувани 3 статии в паразитологични списания с високо качество, като и на трите Яна Димитрова е първи автор. Докторантката е представила резултати от изследванията по дисертацията на три научни форума в България с международно участие. За актуалността на изследванията говорят и петте цитирания, които са забелязани по отношение на публикациите.

Заклучение

В заключение бих могла да характеризирам предоставения ми за становище дисертационен труд по следния начин: актуален; съпроводен с богат литературен обзор; с правилно поставени цел и задачи; с богат набор от материали и съвременни подходи и методи на работа; с последователно и задълбочено интерпретирани резултати; с ясно формулирани изводи и безспорни приноси.

Изброените горе обстоятелства и документите, съпровождащи дисертационния труд, показват, че изцяло са изпълнени целите на образователната и научна степен на докторантурата, което ми дава основание да гласувам с положителен вот за присъждане на Яна Димитрова Димитрова на образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Паразитология и хелминтология“, област на висше образование “Природни науки, математика и информатика”, професионално направление 4.3. Биологически науки.

25.05.22
гр. София

Изготвил становището:
/Доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, д-р/